

## בדין קרוב או פסול בעדי קידושין

רבי יוסי התם עדים לפסול את השאר אם ראו עמהן את המעשה והן פסולין לעדות וחשיב לה עדות שנמצא אחד מהן קרוב או פסול ותבטל עדות כולן ורבי פליג עליה ואמר מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש ואמרין בגמ' דרבי נמי מודה דהוו להו עדים בראיה בעלמא אם באו לראות כדי להעיד דאמר רבא כי אמרין להו למיחזי אתיתו או לאסהודי אתיתו כלומר כשבאתם לראות את המעשה לאיזה דעת באתם לראות או להעיד אי אמרי לאסהודי אתינן נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה ואי אמרי למיחזי אתינן מה יעשו שני אחין כו' ואמר רב נחמן התם הלכה כרבי וקי"ל הלכה כרב נחמן בדיני נמצינו למדין שהבא לראות מעשה כדי להעיד חשבינן ליה עד ואפילו לפסול כל חבריו לבטל עדותן אם הוא פסול וכל שכן היכא דזימנוהו לבוא לראות צוואת שכיב מרע כדי להעיד דשוב אינו עושה דין.

### ה. רמב"ם הלכות עדות פרק ה הלכה ד - ה

במה דברים אמורים בזמן שנתכוונו כולן להעיד, אבל אם לא נתכוונו כולם להעיד מה יעשו שני אחים בכלל העם וראו העם כשהרג זה את זה או כשחבל בו או כשחטף חפץ מידו. וכיצד בודקין את הדבר כשיבואו לבית דין עדים מרובין כת אחת ואומר להם כשראיתם זה שהרג או חבל להעיד באתם או לראות, כל מי שאומר לא להעיד עליו אלא לראות מה הדבר ובכלל העם באתי מפרישין אותו, וכל מי שאומר לא הייתי עומד אלא להעיד ולכוין העדות מפרישין אותו, אם נמצא באלו שנתכוונו להעיד קרוב או פסול עדות כולם בטלה, במה דברים אמורים כשהיה בהן קרוב או פסול אבל אם כולם כשרים אחד שנתכוון להעיד או שלא נתכוון להעיד הואיל וראה הדבר וכיון עדותו והיה שם התראה חותכין הדין על פיו, בין בדיני ממונות בין בדיני נפשות.

### ו. כסף משנה הלכות סנהדרין פרק ג הלכה ו

ובפרק יש נוחלין כתב רשב"ם דדוקא נקט שנכנסו לבקר הילכך רצו עושין דין אבל נכנסו להעיד הרי הם עדים ואין עד נעשה דיין והביא ראיה לדבריו מדאמרין פ"ק דמכות גבי נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטלה דאמרין להו למחזי אתיתו או לאסהודי ואי לאסהודי נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותם בטלה ופירש הוא ז"ל דאמרין להו מתחלה כשראיתם העדות נתכוונתם להעיד או לראות הדבר אלמא כונה להעיד פסולה וגם הביא ראיה מתשובת זקנו רש"י ובעלי התוספות חלקו עליו והיה דפ"ק דמכות פירשוהו בענין אחר מ"מ רבינו ז"ל מסכים לדבריו שהרי היא דמכות רבינו בפרק חמישי מהלכות עדות מפרשה כדברי רשב"ם שכן כתב שם על פי שנים עדים או שלשה עדים לעשות ג' כשנים וכו' ומה שהקשו א"כ אין לך גט כשר כשנותנין בפני קרובים או קדושין אם נתכוונו להעיד לא קשיא דכיון שנהגו ליחד עדים אף אם

### א. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין ט עמוד א

ומה שנים, נמצא אחד מהן קרוב או פסול - עדותן בטלה, אף שלשה, נמצא אחד מהן קרוב או פסול - עדותן בטלה; מנין אפי' מאה? ת"ל: עדים. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים - בדיני נפשות, אבל בדיני ממונות - תתקיים העדות בשאר; רבי אומר: אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות. ואימתי? בזמן שהתרו בהן, אבל בזמן שלא התרו בהן, מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש?

### ב. תוספות מסכת סנהדרין דף ט עמוד א ד"ה בזמן שהתרו

בזמן שהתרו בהן - ונראה לר"י דמשום שנתכוונו להעיד לא אמרין נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטלה אלא שהולכים ומעידים כולן בב"ד אבל משום ראייה לחוד שנתכוונו להעיד לא דאי לא תימא הכי כל גיטין כשנותנין אותן בפני קרובים או פסולים יהיו פסולים אם יתכוין הא' ולר' יוסי אפילו לא יתכוין והאי דקאמר מה יעשו ב' אחים ודאי יכולין לתקן שלא ילכו שניהם להעיד אבל פעמים שלא ידע זה בזה ויעיד האחד אף על פי שהעיד אחיו כבר בב"ד אף על פי שהשני העיד לאחר כדי דיבור מ"מ עדותן בטלה דשייך שפיר לאקושי להך מילתא שלשה לשנים אפילו בזה אחר זה כיון דבשעת ראייה רואין יחד ומתכווין להעיד לכך עדותן בטלה אפילו העידו זה אחר זה אף על גב דלענין שלשתן זוממין לא הוקשו אלא כשהעידו בתוך כדי דיבור דהתם הזמה משעת העדאת עדים קא אתיא. ואף על גב דפריך במכות (שם) הרוג יציל אף על פי שאינו הולך להעיד בב"ד ה"מ מעיקרא דאכתי לא אסיק אדעתיה יקום דבר במקיימי דבר הכתוב מדבר אבל לבסוף דמסיק יקום דבר במקיימי דבר לא צריכי לשנויי קמאי דממעטי' הרוג וההורג מיקום דבר דבעינן שילכו לקיים דבר בב"ד.

### ג. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קיג עמוד ב

דאמר רב יהודה: שלשה שנכנסו לבקר את החולה - רצו כותבין, רצו עושין דין, שנים - כותבין ואין עושין דין; ואמר רב חסדא: לא שנו אלא ביום, אבל בלילה, אפילו שלשה - כותבין ואין עושין דין, מאי טעמא? דהוו להו עדים, ואין עד נעשה דיין.

### ד. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף קיג עמוד ב ד"ה ג' שנכנסו

ג' שנכנסו לבקר את החולה רצו כותבין כו' - נראה בעיני דדוקא נקט שנכנסו לבקר הלכך רצו יעידו רצו יהיו דיינים אבל אם נכנסו להעיד שזימנום לשם והביאום לשמוע כדי להעיד הרי הם עדים ואין עד נעשה דיין דדמי לנכנסו בלילה דחשיב להו עדים לקמן הואיל ומתחלה לא היו ראוין לדין דלילה לאו תחלת דין הוא וכ"ש הכא דאם באו לשם עדות אין עד נעשה דיין וראיה לדבר בפ"ק דמכות (דף ו) דקחשיב להו

יתכונו הקרובים להעיד אין בכך כלום דאין כוונה פוסלת אלא כשאין עדים מיוחדים.

## ז. תוספות מסכת מכות דף ו עמוד א ד"ה שמואל אומר

שמואל אומר הלכה כרבי יוסי - קשה היאך מצינו ידיו ורגליו כשנותנין גט שיש במעמד קרובים והיה לנו לומר דעדות הכשרים בטל והאי דומיא דדיני נפשות דשרינן אשת איש שיש בה מיתת בית דין וטעם דפרישית לעיל גבי עדות נפשות שייך נמי בגט וגם לרבי נמי קשה שפעמים יתכוין אחד מן הקרובים להעיד לכן נראה לר"י דגם לר' יוסי לא אמרו דעדותן בטלה אלא דוקא באותן שמעידים בפני ב"ד אבל בשביל ראייה לחודה לא וכו'

## ח. תוספות מסכת בבא בתרא דף קיד עמוד א ד"ה אבל בלילה

ועוד אומר ר"י דהתם נמי בכוונה לחודה שנתכונו להעיד בשעת ראייה לא היתה עדותן בטלה אלא כשהעידו אח"כ בב"ד דאי לא תימא הכי אין לך גט כשר כשנותנין בפני קרובין או קדושין אם נתכונו להעיד.

## ט. רא"ש מסכת מכות פרק א סימן יא

וא"ת לשמואל דפסיק הלכה כרבי יוסי וקרובין או פסולין פוסלין בראיה בעלמא אפילו לא כונו להעיד היאך תמצא קדושין וגיטין כשירין שנעשין בפומבי וגם אליבא דרבי אם כונו להעיד הלכך נראה לפרש דלפי המסקנא דאמר רבא במקיימי דבר דיבר הכתוב אין קרובין ופסולין מבטלין העדות אא"כ באו והעידו בב"ד עם האחרים דלא מיקרי עדות אלא אותן שבאין לקיים הדבר בפני ב"ד.

## י. טור חושן משפט הלכות עדות סימן לו

והרמ"ה הוסיף לומר דהא דאמרין כשאומר שבא לראות אינו פוסל זהו דווקא שלא העידו ביחד בב"ד בתוך כדי דבור אבל אם העידו יחד בתכ"ד אפילו אומרים שלא באו אלא לראות ואפילו לא ראו זה את זה ונמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטילה דהא עיקר קרא בשעת הגדה קאי הלכך ל"ש נצטרף עמהם קרוב או פסול בשעת ראייה להעיד ולא העיד עמהם בשעת הגדה ול"ש נצטרף עמהם בשעת הגדה ולא בא להעיד בשעת ראייה או שלא ראו כאחד עדותן בטילה וא"א הרא"ש שז"ל כתב אפי' אם כיון לראות כדי להעיד אינו פוסל אלא א"כ כיון לראות כדי להעיד ובא לב"ד והעיד אבל אם לא כיון לראות כדי להעיד אפילו בא לב"ד והעיד או שכיון לראות כדי להעיד ולא העיד אינו פוסל:

## יא. שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן מב סעיף ב

המקדש שלא בעדים, ואפילו בעד אחד, אינם קדושין. ואפילו שניהם מודים בדבר ואפילו קדשה בפני עד אחד ואחר כך קידשה בפני עד אחר, זה שלא בפני זה, אינה מקודשת. הגה:

ויש מחמירים אם מקדש לפני עד אחד (טור בשם סמ"ג) אם שניהם מודים; אבל אם אחד מכחיש העד, אין לחוש (כך מפרש הרשב"ץ לדעת הסמ"ג). ובמקום עיגון ודוחק, יש לסמוך אדברי המקילין. ואין חילוק בין אומר העד שנתקדשה לפניו לבד, או שאומר שנתקדשה לפני שנים והוא לבד ראה, והאחרים אומרים שלא ראו (ב"י וכן משמע בתשובת הרשב"א). וכן אם קידש לפני שנים, והאחד מהם קרוב, הוי כמקדש לפני עד אחד.

## יב. בית שמואל סימן מב ס"ק ח

והא' מהם קרוב. והא דלא נפסל השני בצרופו כאשר מבואר בח"ה סי' ל"ז דשניהם נפסלים וכו' וצ"ל דמיירי כאן בגווני דלא נתבטל העדות ושם פליגי הרי"ף והרא"ש אימת נתבטל העדות וכ"כ בח"מ גם י"ל דלא נתכוין לשם עדות ומ"מ מה שמעידים היום מהני אף על גב דלא נתכונו לשם עדות, שוב ראיתי לשיטות הרא"ש א"צ לזה אלא אף על גב דנתכונו לשם עדות והעידו כבר ס"ל דנתבטלו העדות היינו לענין דהב"ד א"י לפסוק על פיהם אבל כאן בעת הקדושין עדיין לא נתבטלו עדותן א"כ הקדושין היו קידושין כשירים א"כ אף על גב דהב"ד א"י לפסוק ע"פ עדותן מ"מ המקדש קידש לפני כשירים, וכן אם קידש רק לפני שנים וא' מהם קרוב והעידו כבר לפני הב"ד מ"מ בעת הקידושין היה הקדושין לפני ע"א.

## יג. חדושי הריטב"א מסכת קידושין דף מג עמוד א

מיהו כל היכא שיש באותו מעמד כשרים ופסולים או קרובים צריך לייחד עדי הקידושין, דאי לא כיון דאיכא עד פסול ביניהם עדות כולם בטלה ואף על גב דאמר למחזי אתינא, דכי אמרינן התם (מכות ו' א') דאמרין להו למחזי אתיתון או לאסהודי אתיתון ואי אמר למחזי אתינן תתקיים העדות בשאר, היינו בדיני ממונות ובדיני נפשות שאין העדות מתקיימת עד שבאין לבית דין ושעת ראייה לא חשיבא עדות, אבל הכא בקידושין אין העדות באה לאמת הדבר בלבד אלא אפילו ידעין דהכי קושטא דמילתא שקידשה אינה מקודשת בלא עדות ואין לקדושין קיום בלא עדות וגזרת הכתוב הוא, וכיון דכן שעת מעשה הוא שעת עדותן וכיון דאיכא צירוף פסולי עדות עמהן עדות כולן בטלה, דומיא דבעלמא כשיש צירוף פסולי עדות כשבאין להעיד בבית דין שעדות כולן בטלה, וכי אמרינן למחזי אתיתון או לאסהודי אתיתון היינו היכא דאתו למחזי בשעת מעשה, כך הורה רבינו נר"ו הלכה למעשה, אבל אין זה דעת המפרשים ז"ל וראוי להחמיר.

## יד. חדושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף קיג עמוד ב

ומעשים בכל יום בקדושין וכתובות דמכנפי קרובים ורחוקים ולא פסלינן סהדותיהו דרחוקים ומקיימין עדות בשאר, ואפשר לומר שכל זמן שלא באו לבית דין מסתמא הקרובים לא כונו להעיד, והתם מפני שבאו לבית דין הם צריכין לישאל, אלא שאינו מנהג אלא לזמן שם שנים כשרים להיות עדים ולא השאר.

## טו. רא"ש מסכת מכות פרק א סימן יא

ויראה שאם הזמין המלוה עדים כשירים ועמדו שמה קרובים או פסולים אפי' אם כוונו להעיד ובאו והעידו בב"ד לא נתבטלה עדות הכשירין דכיון שיחד את עדיו לאו כל כמיניהו להפסיד לזה ממונו דהא דקאמר הש"ס דשיילי' להו אי למיחזי אתו אי לאסהודי אתו היינו דבר הנעשה בפני רוב עם בלא הזמנת עדים ובאים כולם להעיד אבל המזמין את עדיו והוציא את כל אחרים מכלל העדות לאו כל כמיניהו לבטל העדות וכן כשאדם צריך לעדות ומצוה לאחרים להחרים כל מי שיודע לו עדות שיבוא ויעיד ובאו בערבוביא והעידו כשירין ופסולין ראיתי רבותי דנין שלא נתבטלה עדות הכשירין שלא היתה כונתו אלא בראוין להעיד.

## טז. שולחן ערוך חושן משפט הלכות עדות סימן לו סעיף א

עדים רבים, שנמצא אחד מהם קרוב או פסול, עדותן בטלה. במה דברים אמורים, בזמן שנתכוונו כולן להעיד. אבל אם לא נתכוונו כולם להעיד, תתקיים העדות בשאר. וכיצד בודקים הדבר, אומרים להם בית דין: כשראיתם דבר זה, באתם כדי להעיד או כדי לראות בלבד, כל מי שאמר: להעיד באתי, מפרישים אותו, אם נמצא באלו שנתכוונו להעיד קרוב או פסול, עדותן בטלה (אפי' לא ידעו זה מזה). (תוספות) ואם היו כל העדים כשרים, אחד שנתכוון להעיד ואחד שלא נתכוון להעיד וראה הדבר וכוון עדותו, חותכין הדין על פי עדותו. וי"א שאפילו כוון לראות כדי להעיד, אינו פוסל אלא אם כן בא לבית דין והעיד; דתרתיו בעינן, כוון לראות כדי להעיד, ובא לב"ד והעיד. ואם הזמין התובע עדים כשרים, ועמדו שם קרובים ופסולים, אפי' נתכוונו להעיד, והעידו, לא נתבטלה עדות הכשרים. וכן כשאדם צריך לעדות ומצוה לאחרים כל מי שיודע לו עדות שיבא ויעיד, והעידו כשרים ופסולים, לא נתבטלה עדות הכשרים, שלא היתה כונתו אלא בראויים להעיד.

## יז. הגהת רמ"א אבן העזר סימן מב סעיף ד

וצריכים העדים לראות הנתינה ממש לידה או לרשותה, אבל אם לא ראו הנתינה ממש לידה, אף על פי ששמעו שאמר: התקדשי לי בחפץ פלוני, ואחר כך יצא מתחת ידה, אינן קידושין עד שיראו הנתינה ממש (תשובת רשב"א סי' תש"פ). ואין הולכין בזה אחר אומדנות והוכחות.

## יח. בית שמואל סימן מב ס"ק יב

עד שיראו הנתינה ממש. במ' פ' האומר כ' אפי' לא ראו הנתינה אין לבטל הקדושין אם ראו דבר המוכיח יכול להעיד כאלו ראו גוף המעשה דהא אמרינן הן הן עידי יחוד הן הן עידי ביאה אף על גב דלא ראו הביאה מ"מ אם ראו היחוד הוי כמו שראו הביאה והרשב"א בתשובה כתב דוק' בביאה אמרינן כן משום דא"א לראות כמכחול בשפופרת גם י"ל אש בנעורת ואינו שרפה אבל בקדושין צריכים לראות המעש' ממש ועיין

ברמב"ם פי"ז ה' עדות ובח"ה ס"ס צ' שם כתב בשם הרמ"ה דיני ממונות מתקיים בדיעה בלא ראייה לפ"ז י"ל בקדושין ג"כ מהני בלא ראייה וס"ל כמרדכי וכו'

## יט. ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף מח עמוד א

אבל מה שנראה לי בזה דרבי אלעזר ס"ל דעדי מסירה בלחוד כרתי ועדי חתימה לא כרתי והיינו דאמרינן בכל דוכתא דר"א ס"ל דעדי מסירה כרתי ולא אמרינן אף עדי מסירה ומיהו מאי דמודה ר"א דעדי חתימה מהני היינו משום דס"ל שהמסירה כורתת כל שיש בשעתה עדים (בדבר) בין שהם מעידים על המסירה עצמה או על גוף הדבר. ומעתה מה שמודה ר"א דגט החתום בעדים כורת אף על פי שלא נתן בעדי מסירה כמו שמוכחות כל אותן ראיות שכתבתי למעלה לאו משום דס"ל דעדי חתימה כרתי אלא שהמסירה כורתת מכיון שיש עדים על עיקר הדבר דהוה להו עדי חתימה כעדי מסירה שהרי הגט יוצא מתחת ידה בעדים הללו ובידוע שהבעל מסרה לה ונמצאו כאילו הן עצמן מעידים על המסירה.

## כ. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לו עמוד ב

גמרא. תנו רבנן: כיצד מאומד? אומר להן: שמא כך ראיתם: שרץ אחר חבירו לחורבה, ורצתם אחריו, ומצאתם סייף בידו ודמו מטפטף, והרוג מפרפר. אם כך ראיתם - לא ראיתם כלום. תניא, אמר רבי שמעון בן שטח: אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו לחורבה, ורצתי אחריו, וראיתי סייף בידו ודמו מטפטף והרוג מפרפר, ואמרתי לו: רשע, מי הרגו לזה? או אני או אתה. אבל מה אעשה שאין דמך מסור בידך, שהרי אמרה תורה על פי שנים עדים יומת המת - היודע מחשבות יפרע מאותו האיש שהרג את חבירו. אמרו: לא זזו משם עד שבא נחש והכישו, ומת. וכו'.

מאומד וכו'. בדיני נפשות הוא דלא אמדינן, הא בדיני ממונות - אמדינן, כמאן - כרבי אחא. דתניא, רבי אחא אומר: גמל האוחז בין הגמלים, ונמצא גמל הרוג בצידו - בידוע שזה הרגו.

## כא. שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן טו סעיף ה

יש לדיין לדון דיני ממונות על פי הדברים שדעתו נוטה להם שהם אמת, והדבר חזק בלבו שהוא כך אף על פי שאין שם ראייה ברורה. ומשרבו בתי דינים שאינם הגונים ובעלי בינה, הסכימו שלא יהפכו שבועה אלא בראיה ברורה, ולא יפגמו שטר ויפסידו חזקתו על פי עדות אשה או קרוב אף על פי שדעתו סומכת על דבריהם, וכן אין מוציאים מהיתומים אלא בראיה ברורה, לא בדעת הדיין ולא באומדן המת או הטוען; ואעפ"כ אם העיד אדם נאמן בדבר מכל הדברים ונטתה דעת הדיין שאמת הוא אומר, ממתין בדין ואינו דוחה עדותו, ונושא ונותן עם בעלי דינים עד שיוודו לדברי העד, ודורש וחוקר עד שיתברר הדבר או יעשו פשרה, או יסתלק מן הדין כמו שנתבאר.

## כב. שו"ת מהר"י ווייל סימן ז

ששאלת ע"ד הקדושין שיחדו שני עדים והעדים היו פסולים: בן ראובן עם נשוי בת שמעון. נראה דכיון דייחדו עדים אלו והם פסולים פשיטא דקדושין לא הוה קידושין. אף על גב דהקדושין נעשו בפני המון עם, והיו שם הרבה עדים, ואיכא למימר תתקיים בשאר כדאיתא באשירי פרק יש נוחלין ופ"ק דמכות; שאני התם שלא ייחדו עדים פסולים, אבל הכא כיון דייחדו עדים פסולים, א"כ היתה כוונתם שהעדים שיחדו יהיו עדים ולא האחרים.

## כג. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סה עמוד ב

מאי הוי עלה? רב כהנא אמר: אין חוששין לקידושין, רב פפא אמר: חוששין לקדושין. אמר ליה רב אשי לרב כהנא: מאי דעתך? דילפת דבר דבר מממון, אי מה להלן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי, אף כאן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי! א"ל: התם לא קא חייב לאחרני, הכא קא חייב לאחרני.

## כד. רמב"ם הלכות גירושין פרק ו הלכה ט

האשה שעשת שליח בעדים ואמרה לו טול לי גיטי ויהא לי בידך הרי זה שליח קבלה וכאילו אמרה לו התקבל לי גיטי, ויש לאשה לעשות שליח קבלה לקבל לה גיטה מיד שלוחו של בעלה, וקטנה אינה עושה שליח לקבלה, אף על פי שחצרה קונה לה גיטה כגדולה, מפני ששליח קבלה צריך עדים ואין מעידין על הקטן שאינו בן דעת גמורה. +/השגת הראב"ן/ מפני ששליח קבלה צריך עדים ואין מעידין על הקטן. א"א זה הטעם אין לו טעם ולא ריח אלא אתם גם אתם לרבות שלוחכם מה אתם בני דעת אף שלוחכם בני דעת נמצא שהשליח והשולח צריכין להיות בני דעת.

## כה. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיב עמוד א

בר חמוה דרבי ירמיה טרק גלי באפיה דרבי ירמיה, אתא לקמיה דרבי אבין, אמר: שלו הוא תובע. א"ל: והא מייתינא סהדי דאחזקי ביה בחיי דאבוא! א"ל: וכי מקבלין עדים שלא בפני בעל דין?

## כו. שולחן ערוך חושן משפט הלכות עדות סימן כח סעיף יט

אין מקבלין עדות על קטן, אפילו בפניו; דכיון דקטן הוא, בפניו כשלא בפניו דמי. ויתבאר פרטי דין זה בסימן ק"י.

## כז. לבוש חושן משפט סימן לו סעיף א

ויש אומרים שאפילו כיון לראות בתחלה כדי להעיד אינו מבטל את העדות בעדותו, אלא אם כן כיון בתחלה לראות כדי להעיד וגם בא לבי"ד כדי להעיד והעיד, דתרתין בעינן שאז יתבטל העדות, אבל אם לא כיון לראות כדי להעיד, אפילו בא לבי"ד והעיד, או שכיון לראות כדי להעיד ולא העיד בבי"ד אינו מבטל העדות בעדותו, וטעמא דמסתברא הוא, נ"ל דהא עיקר קרא דעדות אתרווייהו קאי אשעת עדות ואשעת ראייה

דכתיב [ויקרא ה, א] והוא עד או ראה, עד היינו בשעת העדות וראה היינו שעת ראייה, ועלייהו קאי על פי שנים עדים או שלשה עדים וגו', דמיניה ילפינן נמצא אחד מהם קרוב או פסול כו', אף על גב דכתיב בפרשה אחריתי עליה קאי.

## כח. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קכח עמוד א

היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו, פיקח ונתחרש, פיתח ונסתמא, שפוי ונשתטה - פסול; אבל היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו ומתה בתו, פיקח ונתחרש וחזר ונתפקח, פיתח ונסתמא וחזר ונתפתח, שפוי ונשתטה וחזר ונשתפה - כשר; זה הכלל: כל שתחלתו או סופו בפסלות - פסול, תחלתו וסופו בכשרות - כשר.

## כט. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף מא עמוד ב

דתניא, אמר ר' שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שתי כיתי עדים, שאחת אומרת מנה ואחת אומרת מאתים - שיש בכלל מאתים מנה, על מה נחלקו? על כת אחת, שאחד אומר מנה ואחד אומר מאתים, שבית שמאי אומרים: נחלקה עדותן, ובית הלל אומרים: יש בכלל מאתים מנה.

## ל. תוספות מסכת בבא בתרא דף מא עמוד ב ד"ה נחלקה עדותן

נחלקה עדותן - הקשה ריב"א לב"ש דאמרי בכת אחת נחלקה עדותן דחשיבי להו עדות מוכחשת ואפי' בב' כיתי עדים נמי תבטל עדותן דהוי נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אפילו הן מאה כדאמר בפ"ק דמכות (דף ה:) ואומר ר"י דלאו פירכא היא דמצינו למימר דב"ש כר' יוסי סבירא להו דאמר התם במה דברי' אמורים בדיני נפשות אבל בדיני ממונות תתקיים העדות בשאר והכי הלכתא דפסיק רב נחמן כוותיה ואפי' לרבי נמי מצי למימר דהכא מצי מיירי כגון דאתו למיחזי ואפי' אתי לאסהודי הני מילי כי מסייעי אהדדי הוא דאמר נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אבל הכא דהא מכחשי אהדדי לא.

## לא. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף מא עמוד ב

בחקירות, אפילו שנים אומרים ידענו ואחד אומר איני יודע - עדותן בטילה. כמאן - כרבי עקיבא. דמקיש שלשה לשנים. אמר רבא: והא עדותן קיימת קתני! אלא אמר רבא: הכי קאמר: אפילו בחקירות, שנים אומרים ידענו ואחד אומר איני יודע - עדותן קיימת, כמאן - דלא כרבי עקיבא.

## לב. תוספות מסכת סנהדרין דף מא עמוד ב ד"ה כמאן כר'

כמאן כר' עקיבא דמקיש שלשה לשנים - פ"ה ר' עקיבא מקיש שלשה לשנים במסכת מכות (דף ה:) מה שנים אינן נהרגין עד שיזומו שניהם אף שלשה עד שיזומו כו' וזה אי אפשר להזימן ואף על פי דר"ש קאמר להך מילתא התם דאילו ר' עקיבא מקשינהו להכי מה שנים נמצא אחד מהן

קרוב או פסול עדותן בטלה ומיהו אית ליה נמי דר"ש ומוסיף  
הוא וקשה לפי' דה"ל למינקט הכא דר"ש היא דאמר הכי  
בהדיא ועוד דבתר הכי קאמר דלא כר"ע אלא כמאן ויש לפרש  
דהא דקאמר עד שיזמו שלשתן היינו כשכוונו עדותן אבל  
אמר איני יודע כנמצא אחד מהם קרוב או פסול דמי דלרבי  
שמעון תתקיים העדות בשאר ולר"ע עדותן בטלה והיינו  
דקאמר כר"ע והשתא ניחא דקאמר בתריה דלא כר' עקיבא  
אלא כר"ש.